

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι αγροτικές περιοχές καταλαμβάνουν ένα πολύ μεγάλο μέρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η Ελλάδα δεν αποτελεί εξαίρεση) και χαρακτηρίζονται ως ζωτικός χώρος για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Η γεωργία και η δασοκομία συνιστούν δραστηριότητες που καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις γης και διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο στη διαχείριση των πλούσιων φυσικών πόρων και στη διαμόρφωση του τοπίου στις αγροτικές περιοχές όπου παράλληλα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η αγροτική ανάπτυξη αποτελεί βασικό εργαλείο για την αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα και για την ενθάρρυνση της διαφοροποίησης και της καινοτομίας στις αγροτικές περιοχές. Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης άλλαξε το χάρτη της γεωργίας και η σωστή διαδικασία αναδιάρθρωσης είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη. Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στον ορθό προσανατολισμό της διαδικασίας αυτής προς μια πιο ευέλικτη οικονομία υψηλότερης προστιθέμενης αξίας παίρνοντας πάντα υπόψη τις πολιτιστικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές ιδιομορφίες των αγροτικών περιοχών.

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική ανάπτυξης της υπαίθρου θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψη οπωσδήποτε το δυναμικό κάθε περιοχής τις ανάγκες και τις δυνατότητες του αγροτικού χώρου για αύξηση της προστιθέμενης αξίας, αλλά και τις παραγωγικές ιδιομορφίες όσον αφορά τη συνεργασία και τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, και τέλος, τις στρατηγικές των οικογενειών της υπαίθρου όπως αυτές εκφράζονται μέσω της κινητικότητας για αναζήτηση συμπληρωματικών δραστηριοτήτων και για την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινωνικών εξυπηρετήσεων. Στην πραγματικότητα, η αγροτική κοινωνία προχωρεί ήδη προς μια σύζευξη των γεωργικών και μη γεωργικών δραστηριοτήτων κατά τρόπο που να εξασφαλίζει αξιόλογη πρωτογενή παραγωγή αλλά και ταυτόχρονη επιχειρηματική δράση στο εμπόριο αλλά, αργά και σταθερά, και στο βιοτεχνικό τομέα και στις υπηρεσίες.

Παράλληλα, η μικρή επαρχιακή πόλη, γίνεται το κέντρο αυτών των εξελίξεων αποτελώντας πλέον, αδιαμφισβήτητο κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό κέντρο. Ωστόσο, αυτός ο ρόλος της δεν στηρίζεται θεσμικά ούτε ενισχύεται από μηχανισμούς στήριξης. Ενώ, χωροταξικά, φαίνεται σωστή, η οργάνωση των υποστηρικτικών μηχανισμών σ' επίπεδο πρωτεύουσας νομού, η λειτουργία τους, δεν αναδεικνύει ούτε υποστηρίζει το δυναμικό και τα πλεονεκτήματα των περιφερειακών τους οικονομιών που οργανώνονται με επίκεντρο την κωμόπολη. Αυτό οφείλεται στην ανεπάρκεια της λειτουργίας των συλλογικών φορέων, στην έλλειψη εξειδικευμένων στελεχών αλλά και στα αντιτιθέμενα συμφέροντα που με βάση την διεκδίκηση της ντόπιας εμπορικής αγοράς και των επενδύσεων για δημιουργία θέσεων απασχόλησης, αναπτύσσονται πλέον μεταξύ της πρωτεύουσας του νομού και της κωμόπολης, με βάση την διεκδίκηση της τοπικής εμπορικής αγοράς και των επενδύσεων για δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Τέτοιες ανάγκες επιδιώκει να καλύψει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» στοχεύοντας στην εξειδίκευση επιστημόνων, οι οποίοι θα μπορούν να αντιμετωπίσουν τα σύνθετα αναπτυξιακά προβλήματα του αγροτικού χώρου και των τοπικών οικονομιών/κοινωνιών, στηριζόμενοι στην προτεινόμενη ολοκληρωμένη και διεπιστημονική οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική προσέγγιση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΤΟ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ</u>	5
<u>ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</u>	6
<u>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ</u> <u>ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»</u>	7
ΙΔΡΥΣΗ – ΣΚΟΠΟΣ	7
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.....	7
ΟΡΓΑΝΩΣΗ	8
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	8
<u>ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ</u>	9
ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ	9
Αριθμός Εισακτέων	9
Υποψήφιοι.....	9
Διαδικασία Εισαγωγής – Επιλογή	9
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	10
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	11
Μαθήματα	11
Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία	13
Εκπαιδευτική Εκδρομή.....	14
Τίτλος.....	14
Εγγραφή – Δίδακτρα.....	14
<u>ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ</u>	15
ΠΑΡΟΧΕΣ	16
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ.....	16
ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	17
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	23
ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	23
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ, ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΑΛΛΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ	24
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	25
ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	26
ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ – ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.	

ΤΟ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Γ.Π.Α.) είναι το τρίτο σε αρχαιότητα πανεπιστημιακό ίδρυμα της Ελλάδας. Ιδρύθηκε το 1920, μετά το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Αποτελεί το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα που είναι αφιερωμένο στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα και του αγροτικού χώρου της χώρας.

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει συγκεντρωμένες τις εγκαταστάσεις του στην περιοχή του Βοτανικού, στις δύο πλευρές της ιστορικής Ιεράς Οδού. Στο χώρο αυτό των τριακοσίων σαραντα στρεμμάτων, βρίσκονται οι κτιριακές εγκαταστάσεις, που περιλαμβάνουν αμφιθέατρα, αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, γραφεία, βιβλιοθήκη, κλειστό γυμναστήριο, γήπεδα αθλοπαιδιών, εστιατόριο και κυλικείο, καθώς και κήπους, δενδρώνες, φυτώρια, θερμοκήπια, αμπέλια, κτηνοτροφικές και υδροβιολογικές-ιχθυολογικές εγκαταστάσεις για την έρευνα και την άσκηση των φοιτητών. Μεγαλύτερες εκτάσεις για πειραματισμό και άσκηση διαθέτει το Γ.Π.Α. στην περιοχή της Κωπαΐδας (φυτά μεγάλης καλλιέργειας) και των Σπάτων (αμπέλια και δέντρα), στον Ωρωπό και στη Μεσσηνία.

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει συμβάλει και συμβάλλει στην προαγωγή της Γεωπονικής Επιστήμης και τη διάδοση της σύγχρονης γεωργικής πρακτικής, στην έρευνα και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτελείται από επτά Τμήματα. Σε προπτυχιακό επίπεδο, οι φοιτητές σπουδάζουν τη γεωπονική επιστήμη και στη συνέχεια, ανάλογα με το Τμήμα στο οποίο έχουν ενταχθεί, εξειδικεύονται σε επιμέρους κλάδους. Τα Τμήματα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου είναι:

- Τμήμα Φυτικής Παραγωγής
- Τμήμα Ζωικής Παραγωγής
- Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης
- Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων
- Τμήμα Γεωπονικής Βιοτεχνολογίας
- Τμήμα Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής
- Γενικό Τμήμα

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης εξειδικεύει επιστήμονες στον εφαρμοσμένο κλάδο της Αγροτικής Οικονομικής. Βασικός σκοπός του Τμήματος είναι η προαγωγή της επιστήμης της Αγροτικής Οικονομικής, μέσα από τη διδακτική και ερευνητική διαδικασία και η εκπαίδευση γεωπόνων, εξειδικευμένων στο αντικείμενο της αγροτικής οικονομίας και ανάπτυξης, ικανών να ανταποκριθούν στις αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής γεωργίας και της υπαίθρου γενικότερα, όπως αυτές διαμορφώνονται στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.

Οι ιδιαιτερότητες του Τμήματος αφορούν στο συνδυασμό αντικειμένων προερχόμενων τόσο από τις θετικές όσο και τις κοινωνικές επιστήμες καθώς και στη διεπιστημονική προσέγγιση (οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική) των προβλημάτων και των διαδικασιών ανάπτυξης του αγροτικού τομέα και των αγροτικών περιοχών.

Οι φοιτητές του Τμήματος αποκτούν εφ' ενός μεν τις απαραίτητες γεωτεχνικές γνώσεις, προκειμένου να υποστηρίξουν και να προωθούν τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και τη βιωσιμότητα των μονάδων αγροτικής παραγωγής και αφ' ετέρου τις οικονομικές και κοινωνικές γνώσεις, για την προώθηση των διαδικασιών ανάπτυξης και την επίλυση των προβλημάτων του αγροτικού τομέα και της υπαίθρου σε πλαίσια οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ισορροπίας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»

ΙΔΡΥΣΗ – ΣΚΟΠΟΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 στο Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Βασικός σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η εξειδίκευση επιστημόνων, που θα προωθούν τη γνώση και την έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου και η δημιουργία στελεχών για τις ανάγκες των αναπτυξιακών φορέων, που σχεδιάζουν και υλοποιούν πολιτικές/προγράμματα ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης. Απώτερος σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η δημιουργία διεπιστημονικής τεχνογνωσίας για την αντιμετώπιση των σύνθετων και πολυδιάστατων αναπτυξιακών προβλημάτων των τοπικών οικονομιών/κοινωνιών των αγροτικών περιοχών και της αγροτικής οικονομίας γενικότερα.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Το Π.Μ.Σ. αποτελεί εφαρμοσμένο Πρόγραμμα Σπουδών στο γνωστικό αντικείμενο της Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης και Διαχείρισης του Αγροτικού Χώρου. Βασικές συνιστώσες της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης αποτελούν η διεπιστημονική προσέγγιση (οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική) του γνωστικού αντικειμένου της και ο συνδυασμός των θεωρητικών γνώσεων με την αναπτυξιακή πρακτική.

Το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. καλύπτεται με τη διδασκαλία μαθημάτων από τους γνωστικούς χώρους της οικονομικής θεωρίας με έμφαση στον αγροτικό τομέα, της αγροτικής οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνιολογίας της ανάπτυξης, της διαχείρισης/προστασίας φυσικών πόρων και περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα εμπλουτίζεται με μεθοδολογίες έρευνας και στατιστικής ανάλυσης, με μεθόδους/τεχνικές σχεδιασμού και αξιολόγησης αναπτυξιακών προγραμμάτων, καθώς και με ειδικά θέματα του αγροτικού χώρου, όπως η τοπική ανάπτυξη, ο αγροτουρισμός, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο, κλπ.

Το αντικείμενο του Π.Μ.Σ., παρέχοντας εξειδίκευση υψηλής προτεραιότητας για την ανάπτυξη και τη διαχείριση του αγροτικού χώρου, καλύπτει τις επιτακτικές ανάγκες για εξειδικευμένα στελέχη που θα προωθήσουν την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και της υπαίθρου γενικότερα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» λειτουργεί στο Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Στο Π.Μ.Σ. συμμετέχουν και συμπράττουν επιστήμονες που προέρχονται από πολλούς συνεργαζόμενους επιστημονικούς χώρους: οι διδάσκοντες προέρχονται από (α) το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γ.Π.Α. και (β) τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Θεσσαλίας και Μακεδονίας, το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Χαροκόπειο κ.α. Παράλληλα συμπράττουν με διαλέξεις/σεμινάρια επιφανείς Καθηγητές Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων, στελέχη Διεθνών Οργανισμών (FAO, OECD), καθώς και στελέχη αναπτυξιακών φορέων της χώρας (Δίκτυο Αναπτυξιακών Εταιρειών, Αρχές Διαχείρισης του Υπουργείου Γεωργίας, Περιφερειακές Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης, Τοπική Αυτοδιοίκηση). Η συνεργασία και συνέργια του επιστημονικού αυτού δυναμικού που προέρχεται από διάφορους χώρους συμβάλλει στη διεύρυνση του προβληματισμού και της οπτικής των προβλημάτων του αγροτικού χώρου, καθώς και στη σύνδεση των φοιτητών με τον παραγωγικό χώρο και την αγορά εργασίας.

Αρμόδια συλλογικά όργανα για την οργάνωση και τη λειτουργία του προγράμματος είναι:

1. σε επίπεδο Ιδρύματος
  - η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης και
  - η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης
2. σε επίπεδο Προγράμματος:
  - η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ (Σ.Ε).

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα:

1. Το επίπεδο σπουδών που οδηγεί στον πρώτο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών που είναι το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στον τομέα της Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης και Διαχείρισης του Αγροτικού Χώρου.
2. Το επίπεδο σπουδών που οδηγεί στο δεύτερο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών που είναι το Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης στον τομέα της Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων που εγγράφονται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε είκοσι πέντε (25) φοιτητές.

Υποψήφιοι

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γεωπονικών και λοιπών Θετικών, Οικονομικών και συναφών Επιστημών της ημεδαπής ή αντίστοιχων αναγνωρισμένων τμημάτων της αλλοδαπής.

Διαδικασία Εισαγωγής – Επιλογή

Η διαδικασία εισαγωγής αρχίζει με τη δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο προκήρυξης με την οποία προσκαλούνται να υποβάλουν αιτήσεις οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

Ειδικότερα, η προκήρυξη περιλαμβάνει:

- Τη γενική περιγραφή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (επιστημονικό περιεχόμενο, διάρκεια, κλπ.)
- Τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων.
- Το ύψος των διδάκτρων
- Πληροφορίες σχετικά με τις προθεσμίες υποβολής αιτήσεων, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.
- Τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων.

Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με βάση τον Ν.2083/92 (παρ. 2α του άρθρου 12), του Ν.2327/95 (παρ. 1α του άρθρου 16) και τον Ν.2916/2001 (παρ. 12 του άρθρου 5).

Τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι:

1. Ο γενικός βαθμός πτυχίου. Ο υποψήφιος, πριν την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους και την εγγραφή του στο πρόγραμμα, υποχρεούται να έχει

ανταποκριθεί επιτυχώς σε όλες τις απαραίτητες ακαδημαϊκές υποχρεώσεις για τη λήψη του πτυχίου του.

2. Η γνώση της αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο που, κατά την κρίση της εξεταστικής επιτροπής, θα επιτρέψει στον φοιτητή να ανταποκριθεί με επάρκεια στο σύνολο των ακαδημαϊκών του υποχρεώσεων. Σε κάθε περίπτωση η κατοχή διπλώματος FCE θεωρείται απαραίτητη.
3. Η προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου και σχετική επαγγελματική εμπειρία.
4. Δύο συστατικές επιστολές.
5. Η προσωπική συνέντευξη.
6. Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα του υποψηφίου που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν.

Οι αλλοδαποί υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να κατέχουν την Ελληνική γλώσσα., η επαρκής γνώση της οποίας αποδεικνύεται με πτυχίο ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών Ελληνικού Α.Ε.Ι. ή Απολυτήριο Ελληνικού Λυκείου ή πιστοποιητικό ελληνομάθειας από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η συνολική διάρκεια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση του *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης* είναι τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα, εκ των οποίων τα δύο αφορούν στην ολοκλήρωση της διδασκαλίας των μαθημάτων και το τρίτο στην εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας:

1^ο Ακαδημαϊκό Εξάμηνο: αρχίζει την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου, διαρκεί δώδεκα διδακτικές εβδομάδες και ολοκληρώνεται τον Φεβρουάριο με τις εξετάσεις των μαθημάτων.

2^ο Ακαδημαϊκό Εξάμηνο: αρχίζει αμέσως μετά τις εξετάσεις του 1ου ακαδημαϊκού εξαμήνου, διαρκεί δώδεκα διδακτικές εβδομάδες, συνεχίζεται με τις εξετάσεις των μαθημάτων και ολοκληρώνεται με την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών.

3^ο Ακαδημαϊκό Εξάμηνο: το εξάμηνο αυτό αφιερώνεται στην εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας, η οποία απαιτείται για την ολοκλήρωση των σπουδών για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης.

Η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας ολοκληρώνεται με την υποστήριξή της από τον φοιτητή μεταξύ της 31^η Μαρτίου και της 31^{ης} Μαΐου του επομένου έτους από την ένταξη των φοιτητών στο πρόγραμμα. Κάθε αίτημα για παράταση του χρονικού ορίου ολοκλήρωσης της *Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας*, υποβάλλεται εγγράφως και αιτιολογημένα από τον φοιτητή και με τη

σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντα Καθηγητή, μέχρι την 28^η Φεβρουαρίου του επομένου έτους από την ένταξη των φοιτητών στο πρόγραμμα.

Η Συντονιστική Επιτροπή έχει το δικαίωμα, σε έκτακτες περιστάσεις, να μεταβάλει τις παραπάνω ημερομηνίες έναρξης και λήξης των ακαδημαϊκών εξαμήνων.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μαθήματα

Στη διάρκεια των μεταπτυχιακών του σπουδών κάθε φοιτητής πρέπει να ολοκληρώσει με επιτυχία 10 μαθήματα και τη Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία. Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων είναι 16, από τα οποία 6 είναι υποχρεωτικά και 10 προαιρετικά.

Κατά το 1^ο και 2^ο ακαδημαϊκό εξάμηνο, οι φοιτητές παρακολουθούν 3 υποχρεωτικά μαθήματα και 2 μαθήματα επιλογής. Κάθε μάθημα έχει διάρκεια 24 διδακτικών ωρών και λαμβάνει τρεις διδακτικές μονάδες. Ένα προαιρετικό μάθημα διδάσκεται μόνο εφόσον ζητήσουν να το παρακολουθήσουν τουλάχιστον πέντε φοιτητές. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν ανελλιπώς όλα τα μαθήματα του προγράμματος, Φοιτητής που παρακολούθησε κάποιο μάθημα λιγότερο από το 80% των προβλεπομένων ωρών διδασκαλίας ανά εξάμηνο θεωρείται αποτυχόν στο μάθημα αυτό. Η υπέρβαση του ορίου απουσιών οδηγεί στη διαγραφή του φοιτητή από τα μητρώα του Προγράμματος.

Η διδασκαλία των μαθημάτων συμπληρώνεται με σεμινάρια από ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, επιστήμονες κύρους ή στελέχη αναπτυξιακών φορέων, σε σχετικά με το αντικείμενο της εξειδίκευσης θέματα. Επίσης οι φοιτητές παρακολουθούν σεμινάρια για την εφαρμογή Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων (G.I.S.) και πακέτων επεξεργασίας ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων (SPSS κλπ.). Η παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι υποχρεωτική.

ΜΑΘΗΜΑ		ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)	ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κοινωνιολογία Αγροτικής Ανάπτυξης	Υ	6	Χειμερινή
Περιβάλλον και Αγροτική Ανάπτυξη	Υ	6	Χειμερινή
Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική στην Αγροτική Οικονομία	Υ	6	Χειμερινή
Ευρωπαϊκή Πολιτική για τη Γεωργία και την Ύπαιθρο	Υ	6	Εαρινή
Μέθοδοι και Τεχνικές Εμπειρικής Έρευνας	Υ	6	Εαρινή
Ειδικά θέματα Μακροοικονομικής Θεωρίας και Οικονομικής Πολιτικής	Υ	6	Εαρινή
Αγροτουρισμός και Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη	Ε	6	Χειμερινή
Κοινωνική Οικονομία	Ε	6	Χειμερινή
Επικοινωνία και Καινοτομία στην Αειφόρο Αγροτική Ανάπτυξη	Ε	6	Χειμερινή
Ανάλυση Κοινωνικού Κόστους και Οφέλους	Ε	6	Χειμερινή
Μέθοδοι Ποσοτικής Ανάλυσης	Ε	6	Χειμερινή
Χωρική και Περιφερειακή Οικονομική	Ε	6	Εαρινή
Οικονομική των Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Ε	6	Εαρινή
Τοπική Ανάπτυξη	Ε	6	Εαρινή
Επιχειρηματικότητα στην Ύπαιθρο	Ε	6	Εαρινή
Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Οικονομετρίας	Ε	6	Εαρινή

(Υ)=Υποχρεωτικό

(Ε)= Επιλογής

Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του προγράμματός τους. Στο τέλος κάθε διδακτικού εξαμήνου, διενεργούνται εξετάσεις σε κάθε διδαχθέν μάθημα. Επιτυχής εξέταση θεωρείται εκείνη που βαθμολογείται με βαθμό τουλάχιστον έξι (6) με άριστα το δέκα (10). Σε περίπτωση αποτυχίας σε αριθμό μαθημάτων μεγαλύτερο από τρία και στα δύο διδακτικά εξάμηνα, οι φοιτητές διαγράφονται από τα μητρώα του Προγράμματος. Σε περίπτωση αποτυχίας σε αριθμό μαθημάτων έως και τρία και στα δύο διδακτικά εξάμηνα, οι φοιτητές υποχρεούνται να επανεξεταστούν στα ίδια μαθήματα κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους. Σε περίπτωση και δεύτερης αποτυχίας μόνο σε ένα από αυτά, η εξέταση θα επαναληφθεί σε ένα μήνα ενώπιον επιτροπής. Σε περίπτωση αποτυχίας, οι φοιτητές διαγράφονται από τα μητρώα του Προγράμματος.

Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία

Στα πλαίσια των ακαδημαϊκών του υποχρεώσεων κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να εκπονήσει Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία. Το θέμα της εργασίας προσδιορίζεται σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Καθηγητή στον οποίο απευθύνεται ο μεταπτυχιακός φοιτητής με κριτήριο τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και εγκρίνεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος μετά από πρόταση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

Η παρακολούθηση και εξέταση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας γίνεται από τριμελή Εξεταστική Επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., η σύνθεση της οποίας προτείνεται στην Γ.Σ.Ε.Σ. από την Σ.Ε. Η επιλογή των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής (Ε.Ε.) γίνεται με βασικό κριτήριο τη συγγένεια του γνωστικού αντικειμένου με το πεδίο έρευνας όπως περιγράφεται από το θέμα της εργασίας.

Κατά το αρχικό στάδιο της εργασίας υποβάλλεται από τον φοιτητή σε όλα τα μέλη της Ε.Ε. και μετά από έγκριση του Επιβλέποντος Καθηγητή συνοπτική ερευνητική πρόταση σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν υιοθετηθεί από το Π.Μ.Σ.

Η εκπόνηση της μελέτης ολοκληρώνεται κατά την περίοδο μεταξύ της 31^{ης} Μαρτίου και της 31^{ης} Μαΐου, του επομένου έτους από την ένταξη του φοιτητή στο πρόγραμμα. Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας στα παραπάνω χρονικά όρια, ο φοιτητής διαγράφεται από τα μητρώα του Προγράμματος. Μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις κάθε αίτημα για παράταση του χρονικού ορίου ολοκλήρωσης της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας που υποβάλλεται εγγράφως και αιτιολογημένα από τον φοιτητή, με την σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντα Καθηγητή, εξετάζεται και εγκρίνεται ή απορρίπτεται από την Σ.Ε. η οποία προσδιορίζει και την νέα προθεσμία κατά περίπτωση.

Η Μεταπτυχιακή Ερευνητική Εργασία αναπτύσσεται και υποστηρίζεται από το φοιτητή σε ανοικτό ακροατήριο. Πριν τον ορισμό της ημερομηνίας για την παρουσίαση της εργασίας ο επιβλέπων εξασφαλίζει την σύμφωνη γνώμη του συνόλου της Ε.Ε. για το κατά πόσο ο φοιτητής είναι έτοιμος να παρουσιάσει την εργασία του. Η βαθμολόγηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας γίνεται με την κλίμακα 0-10. Επιτυχής θεωρείται η βαθμολόγηση με βαθμό ίσο ή μεγαλύτερο του 6,5. Η βαθμολόγηση της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας γίνεται με βάση το

περιεχόμενο της εργασίας, τις γνώσεις του φοιτητή και τον τρόπο παρουσίασης του αντικειμένου.

Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής δικαιούται να επανεξεταστεί μία ακόμα φορά, εντός τριμήνου από την προηγούμενη εξέταση. Σε περίπτωση δεύτερης αποτυχίας, ο φοιτητής διαγράφεται από το Πρόγραμμα με απόφαση της Σ.Ε.

Εκπαιδευτική Εκδρομή

Κατά την διάρκεια του 2^{ου} εξαμήνου πραγματοποιείται εκπαιδευτική εκδρομή με υποχρεωτική την συμμετοχή όλων των φοιτητών. Οι φοιτητές θα ενημερώνονται εγκαίρως τόσο για τον ακριβή χρόνο πραγματοποίησής της όσο και για το αναλυτικό πρόγραμμα και περιεχόμενο της εκπαιδευτικής εκδρομής. Σε ειδικές περιπτώσεις, αιτήσεις για εξαίρεση υποβάλλονται ένα μήνα πριν στη Συντονιστική Επιτροπή και κρίνονται από αυτή.

Τίτλος

Ύστερα από την ολοκλήρωση των σπουδών, την επιτυχή εξέταση, καθώς και την ολοκλήρωση του συνόλου των υποχρεώσεων των φοιτητών, τους απονέμεται το *Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης* στην Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου.

Ο τελικός βαθμός του *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης* προκύπτει από το βαθμό των μεταπτυχιακών μαθημάτων και το βαθμό της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας. Για τον υπολογισμό του τελικού βαθμού, ο μέσος όρος βαθμολογίας όλων των μαθημάτων πολλαπλασιάζεται επί 2/3, ενώ ο βαθμός της Μεταπτυχιακής Ερευνητικής Εργασίας επί 1/3.

Στο δίπλωμα αναγράφεται η τελική βαθμολογία ως εξής:

- Άριστα, για μέσο όρο βαθμολογίας άνω του 8,50.
- Λίαν καλώς, για μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ 6,50-8,50.
- Καλώς, για μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ 6,00 - 6,50.

Εγγραφή – Δίδακτρα

Οι υποψήφιοι που γίνονται δεκτοί στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απονομή *Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης*, εγγράφονται πριν από την έναρξη των μαθημάτων και καταβάλλουν το ποσό των διδάκτρων σε τρεις δόσεις, την πρώτη κατά την εγγραφή, την δεύτερη στην αρχή του 1^{ου} ακαδημαϊκού εξαμήνου και την τρίτη στην αρχή του 2^{ου} ακαδημαϊκού εξαμήνου. Η εγγραφή των φοιτητών

πραγματοποιείται αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής τους. Σε περίπτωση που, μετά την εγγραφή του και την πάροδο πέντε εργάσιμων ημερών από τον χρόνο καταβολής της πρώτης δόσης, ο φοιτητής επιλέξει να μην παρακολουθήσει το πρόγραμμα δεν έχει δικαίωμα να απαιτήσει την ανάκτηση των χρημάτων που κατέβαλε.

Το ύψος των διδάκτρων καθορίζεται κάθε χρόνο από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. και εγκρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ

Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών απαιτείται καταρχήν αίτηση για θέση υποψηφίου διδάκτορα κατόχου Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Master) με βαθμό τουλάχιστον επτά.

Στην περίπτωση που ο υποψήφιος είναι κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης του παρόντος Προγράμματος δεν απαιτείται δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο προκήρυξης με την οποία προσκαλούνται να υποβάλουν αιτήσεις οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι.

Αντίθετα, εάν ο υποψήφιος δεν είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης του παρόντος Προγράμματος, απαιτείται η δημοσίευση στον ημερήσιο τύπο της συγκεκριμένης θέσης. Επίσης, υποχρεούται να παρακολουθήσει το σύνολο των μεταπτυχιακών μαθημάτων και τα σχετικά προαπαιτούμενά τους, με εξαίρεση συναφή μεταπτυχιακά μαθήματα που έχει ήδη παρακολουθήσει επιτυχώς στο παρελθόν. Η Συντονιστική Επιτροπή αποφασίζει για τον αριθμό των υποψηφίων διδακτόρων που θα γίνουν δεκτοί σε συνάρτηση με τις υφιστάμενες δυνατότητες.

Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Συντονιστική Επιτροπή Τριμελούς Συμβουλευτική Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.5α του άρθρου 12 του Ν.2083/92, για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Με απόφαση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι δυνατόν ο υποψήφιος να παρακολουθήσει ορισμένα μαθήματα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οποιουδήποτε Τμήματος του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και άλλων Πανεπιστημίων που θεωρούνται απαραίτητη υποδομή για την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής του.

Ο υποψήφιος διδάκτορας είναι δυνατόν, με αίτησή του προς την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, να ζητήσει μόνο μία φορά τροποποίηση του θέματος διατριβής ή αλλαγή του Επιβλέποντα, αφού εξηγήσει εγγράφως και επαρκώς τους λόγους της μεταβολής. Η Συντονιστική Επιτροπή αποφασίζει επί του αιτήματος μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Η τελική κρίση της διδακτορικής διατριβής, θετική ή αρνητική, γίνεται από την προβλεπόμενη από το άρθρο 12 (παρ.5β) του Ν.2083/1992 *Επταμελή Επιτροπή*. Η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή οφείλει να τηρεί πρακτικά στα οποία περιέχονται απαραίτητως και οι γνώμες όλων των μελών της για την πρωτοτυπία της κρινόμενης διατριβής και για τη συμβολή της στην προαγωγή της επιστήμης. Κατά την αξιολόγηση μίας διδακτορικής διατριβής κρίνεται το κατά πόσο αυτή είναι πρωτότυπη και προάγει την επιστήμη, όπως επίσης και το κατά πόσο αποτελεί

συστηματική έρευνα ορισμένου ειδικού θέματος που παρουσιάζει επιστημονική ενότητα, αυτοτέλεια και αρτιότητα.

Η απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος πρέπει να γίνει μετά τη συμπλήρωση τουλάχιστον διετίας, εφόσον ο υποψήφιος διδάκτορας κατέχει σχετικό Μεταπτυχιακό Τίτλο Ειδίκευσης, και δεν μπορεί να ξεπερνά την πενταετία, από τον ορισμό του θέματος.

Το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών απονέμει:

- Στους Γεωπόνους κατόχους Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ή ισότιμου διπλώματος, διδακτορικό τίτλο των Γεωπονικών Επιστημών.
- Στους πτυχιούχους μη γεωπόνους κατόχους Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ή ισότιμου διπλώματος τον διδακτορικό τίτλο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου.

ΠΑΡΟΧΕΣ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται τις παροχές που προσφέρονται και σε προπτυχιακό επίπεδο, δηλαδή δελτίο ειδικού εισιτηρίου (πάσο), ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, χρήση του κλειστού γυμναστηρίου κλπ.

Επιπλέον παρέχονται τα εξής:

Βιβλιοθήκη: στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτουργεί βιβλιοθήκη σε σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμένη με οπτικοακουστικά μέσα επικοινωνίας.

Εργαστήριο Πληροφορικής: χώροι του Εργαστηρίου Πληροφορικής, το οποίο είναι εξοπλισμένο με σύγχρονα δίκτυα μικροϋπολογιστών και λοιπά συστήματα, βρίσκονται στη διάθεση των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος.

Αίθουσα Η/Υ του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης: στους μεταπτυχιακούς φοιτητές προσφέρεται πρόσβαση στην εξοπλισμένη με 20 ηλεκτρονικούς υπολογιστές αίθουσα και δυνατότητα πλοήγησης στο διαδίκτυο, χρήσης λογισμικού (π.χ. Microsoft Office, SPSS 14.0) και λεξικών, αποθήκευσης και εκτύπωσης αρχείων, καθώς και δυνατότητα πρόσβασης στο ηλεκτρονικό υλικό της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Οι απόφοιτοι του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, με το πέρας της εκπαίδευσής τους, θα μπορούσαν να στελεχώσουν μια πλειάδα φορέων τόσο δημόσιου όσο και ιδιωτικού χαρακτήρα που ασχολούνται με το σχεδιασμό και την προώθηση-υλοποίηση προγραμμάτων ολοκληρωμένης και βιώσιμης ανάπτυξης στον αγροτικό χώρο.

Οι απόφοιτοι του συγκεκριμένου προγράμματος θα μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας σε φορείς της κεντρικής διοίκησης και κυρίως στην

Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στους φορείς και υπηρεσίες που εποπτεύονται από αυτό (ΕΘΙΑΓΕ, ΟΠΕΚΕΠΕ, Διαχειριστική Αρχή κ.α.) στο έργο της χάραξης και υλοποίησης ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου.

Επίσης οι απόφοιτοι του προγράμματος θα μπορούν να προσφέρουν σε φορείς ιδιωτικού χαρακτήρα (Αναπτυξιακές Εταιρείες, Οργανισμούς Αγροτικής Ανάπτυξης, Εταιρείες Συμβούλων Ανάπτυξης κ.λ.π), υψηλής ποιότητας υπηρεσίες ως σύμβουλοι τεχνικής υποστήριξης και αξιολόγησης προγραμμάτων, στη διαχείριση προγραμμάτων και έργων, στην ανάλυση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων κ.α.

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

1. Ειδικά Θέματα Μακροοικονομικής Θεωρίας και Οικονομικής Πολιτικής

Διδάσκοντες: Σ. Ζωγραφάκης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Δ. Σερεμέτης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Το μάθημα αποτελείται από τρεις θεματικές ενότητες. Στην πρώτη εξετάζονται ειδικά θέματα μακροοικονομικής θεωρίας, όπως: Οι διαφορετικές σχολές οικονομικής σκέψης η λειτουργία του Κεϋνσιανού οικονομικού συστήματος, η δημοσιονομική πολιτική, η νομισματική πολιτική και η πλήρης απασχόληση, καθώς και η μακροοικονομική πολιτική στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζονται ζητήματα οικονομικής θεωρίας και πολιτικής της Ευρωπαϊκής οικονομίας εντός της ΟΝΕ: η θεωρία της Νομισματικής Ενοποίησης, η ΟΝΕ και οι μακροοικονομικές πολιτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο Κοινοτικός προϋπολογισμός και οι αναδιανεμητικές του λειτουργίες, οι δημοσιονομικές προοπτικές της κοινής πολιτικής για τη γεωργία και την ανάπτυξη της υπαίθρου, η ΟΝΕ και η συνοχή του Ευρωπαϊκού χώρου

Αντικείμενο της τρίτης ενότητας είναι η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας ως συνόλου, μετά την πλήρη ένταξή της στην Ευρωζώνη. Εξετάζονται ειδικότερα το Πρόγραμμα Σταθεροποίησης της Ελληνικής Οικονομίας 1990-1993, το Πρόγραμμα Σύγκλισης της Ελληνικής Οικονομίας 1994-1999, καθώς και οι πρόσφατες μακροοικονομικές επιδόσεις της Ελληνικής γεωργίας.

2. Κοινωνιολογία Αγροτικής Ανάπτυξης

Διδάσκοντες: Χ. Κασίμης, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Λ. Καζακόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα στοχεύει σε μια ολιστική και κριτική προσέγγιση της έννοιας της αγροτικής ανάπτυξης μέσα από τη διδασκαλία βασικών εννοιών και μεθόδων για την κατανόηση μιας κοινωνικά ετερογενούς αγροτικής κοινωνίας. Πλαίσιο αναφοράς αποτελεί η Ελλάδα και οι χώρες της Ε.Ε.

Θεματικά πεδία που διδάσκονται είναι:

Θεωρία και μέθοδος στη μελέτη της αγροτικής κοινωνίας, έννοια της ανάπτυξης και θεωρητικές προσεγγίσεις στην κοινωνιολογία της ανάπτυξης (θεωρία εκσυγχρονισμού, κριτικές θεωρίες), έννοια και αρχές κοινωνικής ανάπτυξης, ταυτότητα, τοπικότητα/τοπική γνώση, κοινότητα, κοινωνική αλλαγή και κοινωνική διάρθρωση στην αγροτική κοινωνία, προβλήματα δημογραφικού και κοινωνικού χαρακτήρα στην αγροτική ανάπτυξη (αγροτική έξοδος, μετανάστες, φύλο, εθνότητες, κοινωνικές ανισότητες/κοινωνική ένταξη και αποκλεισμός), η νέα αγροτικότητα, η πολυλειτουργική ύπαιθρος, οι κοινωνικοί και θεσμικοί φορείς της ανάπτυξης, η νέα διακυβέρνηση του αγροτικού χώρου, παγκοσμιοποίηση, οικογενειακή γεωργία και το μέλλον της υπαίθρου.

3. Περιβάλλον και Αγροτική Ανάπτυξη

Διδάσκων: Ν. Μπεόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα αυτό έχει στόχο να καταστήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές ικανούς να διερευνούν και να κατανοούν τις σχέσεις μεταξύ γεωργικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος. Η οργάνωση του μαθήματος ακολουθεί μια οργανωμένη πορεία, που ξεκινά από την ανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων των οφειλόμενων στη σύγχρονη γεωργική ανάπτυξη, εστιάζει, ακολούθως, στους μηχανισμούς που βρίσκονται στη βάση αυτών των προβλημάτων, στη συνέχεια, διαπραγματεύεται τους δρόμους και τα μέσα δράσης για την αντιμετώπισή τους και καταλήγει στους προβληματισμούς γύρω από τα θέματα της αειφόρου ανάπτυξης στη γεωργία και στην αποκάλυψη των θετικών ρόλων των γεωργικών δραστηριοτήτων στη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Τα θεματικά πεδία που διδάσκονται είναι:

Η ανάδυση της έννοιας του "περιβάλλοντος" στον 20^ο αιώνα (Οι σταθμοί της περιβαλλοντικής συνειδητοποίησης, Η ευαισθητοποίηση των κοινής γνώμης και των ιθυνόντων στις επιπτώσεις της αγροτικής ανάπτυξης στο περιβάλλον), Η γεωργική δραστηριότητα: ιδιαιτερότητες και προοπτικές (ρόλος της γεωργίας στη διατροφή και στην κατοχή του χώρου, Κοινωνικοοικονομική κατάσταση και προοπτικές), Γενικά χαρακτηριστικά των σχέσεων γεωργίας και περιβάλλοντος (Συνέπειες της γεωργίας στο περιβάλλον, Συνέπειες του περιβάλλοντος στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, Χωρικός ανταγωνισμός ανάμεσα στη γεωργία και τις προστατευόμενες περιοχές, Συνέπειες της εντατικής γεωργίας στις άλλες μορφές γεωργικής παραγωγής), Το πρόβλημα της ρύπανσης των υδατικών συστημάτων στις γεωργικές ζώνες και η αντιμετώπισή του (Βασικά στοιχεία για την κατανόηση του προβλήματος της ρύπανσης των νερών από τις γεωργικές δραστηριότητες, Η ευρωπαϊκή πολιτική για το νερό), Η αγροπεριβαλλοντική πολιτική της Ε.Ε. και η Μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 2003 από περιβαλλοντική άποψη, Οι προσδιορισμοί της γεωργίας (από ιστορική άποψη, από την άποψη των πρακτικών, εναλλακτικές μορφές γεωργίας), Η δυναμική

ανάπτυξης και η ενσωμάτωση του περιβάλλοντος (Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στις πρακτικές παραγωγής, Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στις πρακτικές κατανάλωσης, Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη διαχείριση της φύσης), Η έννοια της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης, Επίκαιρα θέματα συζήτησης για τις σχέσεις γεωργίας και περιβάλλοντος.

4. Ευρωπαϊκή Πολιτική για τη Γεωργία και την Ύπαιθρο

Διδάσκοντες: Δ. Δαμιανός, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Π. Καρανικόλας, Λέκτορας Γ.Π.Α. Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα εστιάζει γύρω από τις πολιτικές που επιδρούν στην ανάπτυξη και διαχείριση του αγροτικού χώρου. Εξετάζεται λεπτομερώς το θεωρητικό υπόβαθρο της Αγροτικής Πολιτικής, με τη χρήση βασικών εννοιών της οικονομικής της ευημερίας και αναλύονται τα εναλλακτικά μέτρα πολιτικής που έχουν στόχο τη στήριξη των τιμών και των εισοδημάτων στη γεωργία. Επίσης, αναλύονται οι συνέπειες της επιλογής συγκεκριμένων εργαλείων της πολιτικής αγορών. Η πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου εξετάζεται ως συνισταμένη: της πολιτικής για τις αγορές των γεωργικών προϊόντων (ΚΑΠ - Α΄ Πυλώνας), της γεωργικής διαρθρωτικής πολιτικής (ΚΑΠ - Β΄ Πυλώνας), της περιφερειακής πολιτικής και των πρόσφατων εξελίξεων στο διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη στην Ελλάδα κατά την Δ΄ προγραμματική περίοδο (2007-2013). Τέλος, εξετάζεται κριτικά το νέο πλαίσιο της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη.

5. Εφαρμοσμένη Μικροοικονομική στην Αγροτική Οικονομία

Διδάσκοντες: Π. Λαζαρίδης, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Ε. Κλωνάρης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα αποσκοπεί στην ομογενοποίηση του θεωρητικού υποβάθρου όσων φοιτητών δεν γνωρίζουν τις βασικές οικονομικές λειτουργίες της αγροτικής οικονομίας και των αγορών των αγροτικών προϊόντων. Το περιεχόμενο επικεντρώνεται στα εξής:

Οργάνωση των επιχειρήσεων/γεωργικών εκμεταλλεύσεων του αγροτικού τομέα. Μορφές – τυπολογία γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Θεωρία καταναλωτή, ανάλυση της ζήτησης αγροτικών προϊόντων, συναρτήσεις ζήτησης, προσδιοριστικοί παράγοντες, εμπειρική διερεύνηση, ελαστικότητες, είδη ζήτησης, σχηματισμός τιμών, μορφές αγοράς αγροτικών προϊόντων. Θεωρία παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Μεταβλητές και σταθερές δαπάνες, συναρτήσεις παραγωγής, κόστος παραγωγής, τεχνολογική πρόοδος, οικονομικές αποφάσεις σε επίπεδο επιχείρησης. Προσφορά

αγροτικών προϊόντων, συναρτήσεις προσφοράς, ελαστικότητες, τεχνολογική πρόοδος και προσφορά αγροτικών προϊόντων.

6. Αγροτουρισμός και Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη

Διδάσκοντες: Ι. Γιδαράκου, Καθηγήτρια Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Α. Κουτσούρης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.,

Θεματικά πεδία που διδάσκονται:

Τουρισμός - εννοιολογικό πλαίσιο και οικονομική σημασία: Βασικές έννοιες, το κύκλωμα της τουριστικής αγοράς, το τουριστικό προϊόν. Διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου, οικονομική σημασία και διεθνείς τάσεις.

Από το μαζικό στο βιώσιμο τουρισμό: Επιπτώσεις του τουρισμού στην οικονομία, την κοινωνία, τους φυσικούς πόρους και τα οικοσυστήματα. Η αμφισβήτηση του προτύπου του οργανωμένου μαζικού τουρισμού, νέα καταναλωτικά πρότυπα τουριστών. Θεωρητική προσέγγιση, αρχές και έννοια του βιώσιμου τουρισμού.

Εναλλακτικός τουρισμός, αγροτικός τουρισμός, αγροτουρισμός και ολοκληρωμένη ανάπτυξη: Εννοιολογικές οριοθετήσεις, η μεταβαλλόμενη εικόνα της υπαίθρου ως χώρου τουρισμού και αναψυχής, ο ρόλος του αγροτουρισμού στην αγροτική ανάπτυξη, διασύνδεση με την τοπική παραγωγή και τον πολιτισμό. Χαρακτηριστικά της ζήτησης αγροτουριστικών προϊόντων, διαχείριση της ποιότητας, προδιαγραφές ποιότητας και πιστοποίηση. Η έμφυλη διάσταση στον αγροτουρισμό.

Η πολιτική για τον αγροτουρισμό, θεσμικό πλαίσιο, φορείς.

Σχεδιασμός αγροτουριστικών δράσεων, θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογή.

Οργάνωση/διοίκηση και χρηματοοικονομικό μανάτζμεντ αγροτουριστικών επιχειρήσεων.

Στρατηγικές μάρκετινγκ αγροτουριστικού προϊόντος.

Πρακτικές εφαρμογές και μελέτες περιπτώσεων αγροτουρισμού από Ελλάδα και Ευρωπαϊκό χώρο.

7. Επικοινωνία και Καινοτομία στην Αειφόρο Αγροτική Ανάπτυξη

Διδάσκων: Α. Κουτσούρης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Επικοινωνία, καινοτομία και ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο. Η επικοινωνιακή διαδικασία: μηχανισμοί και στρατηγικές. Μεθοδολογία επικοινωνιακών παρεμβάσεων (αναγνώριση ομάδων συμφερόντων και επικοινωνιακού περιβάλλοντος-στρατηγική και στόχοι επικοινωνίας-σχεδιασμός και έλεγχος μηνυμάτων-μέθοδοι, τεχνικές και μέσα-παρακολούθηση και αξιολόγηση). Εμπύχωση και συμμετοχή (κοινωνικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, εμπύχωση, κινητοποίηση, ενδυνάμωση-οικοδόμηση ικανοτήτων, συμμετοχικές τεχνικές, διευθέτηση συγκρούσεων). Ρόλοι και δεξιότητες του συμβούλου ανάπτυξης. Εκπαίδευση-Κατάρτιση: μορφές και στρατηγικές, σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

8. Μέθοδοι και Τεχνικές Εμπειρικής Έρευνας

Διδάσκοντες: Λ. Καζακόπουλος, Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Χ. Κασίμης Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα αναλύει βασικά στοιχεία της ερευνητικής διαδικασίας (επιστημολογία - θεωρητικές προσεγγίσεις, μεθοδολογία, μεθόδους) για το σχεδιασμό, εκτέλεση και κριτική ανάλυση των δεδομένων εμπειρικής έρευνας (οικονομικής και κοινωνικής) στον αγροτικό χώρο, αναδεικνύοντας τη συμπληρωματικότητα εναλλακτικών μεθόδων και τεχνικών.

Αναλυτικότερα το περιεχόμενο του μαθήματος έχει ως εξής

Εισαγωγή στην ερευνητική διαδικασία., επιστημολογία και θεωρητικές προσεγγίσεις. Καθορισμός ερευνητικών ερωτημάτων και επιλογή - διαμόρφωση του ερευνητικού προβλήματος, σχεδιασμός της εμπειρικής έρευνας. Δειγματοληψία. Ερευνητική μεθοδολογία με σύγκριση των πλεονεκτημάτων/μειονεκτημάτων των διαφόρων μεθόδων συλλογής δεδομένων, προσδιορισμός και επιλογή της μονάδας ανάλυσης. Μέθοδοι έρευνας-ποιοτικές προσεγγίσεις (μελέτες περιπτώσεων, παρατήρηση, συνεντεύξεις σε βάθος). Μέθοδοι έρευνας-ποσοτικές προσεγγίσεις (προσεγγίσεις με το ερωτηματολόγιο, μέθοδοι για την κατασκευή κλιμάκων, έρευνα για την αποτίμηση τοπικών αναγκών). Τύποι δεδομένων, επεξεργασία και μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων, ερμηνεία και παρουσίαση δεδομένων και συγκεκριμένων ερευνητικών παραδειγμάτων με στόχο την κατάδειξη της διεπιστημονικότητας και πολυεπιστημονικότητας στην αγροτική έρευνα και το ερευνητικό δημοσίευμα

9. Οικονομική των Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Διδάσκων: Α. Καμπάς, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Θεματικά πεδία που διδάσκονται:

1. Οικονομία και περιβάλλον: οικονομικές αρχές και υποδείγματα για την προστασία και διαχείριση των φυσικών πόρων.

2. Εξωτερικές επιδράσεις (externalities): οικονομική αποτελεσματικότητα και «αποτυχία» της αγοράς. Θεωρητικά ζητήματα σχετικά με την ενσωμάτωσή των εξωτερικών επιδράσεων στο οικονομικό σύστημα.
3. Μέτρα πολιτικής για τη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων: οικονομική ανάλυση και εναλλακτικά κριτήρια αξιολόγησης, Αποτελεσματικά και μη αποτελεσματικά μέσα πολιτικής.
4. Μέτρηση της ωφέλειας των περιβαλλοντικών αγαθών: Περιγραφή των μεθόδων αποτίμησης, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εναλλακτικών μεθόδων.
5. Υποδείγματα ορθολογικής διαχείρισης ανανεώσιμων και μη-ανανεώσιμων φυσικών πόρων.
6. Η οικονομική έννοια της διατηρήσιμης (αειφορικής) ανάπτυξης: Ταξινόμηση των ορισμών και κριτική παρουσίαση των κυρίαρχων προσεγγίσεων.

10. Κοινωνική Οικονομία

Διδάσκοντες: Κ. Ηλιόπουλος, Ερευνητής, Ινστιτούτο Γεωργοοικονομικών & Κοινωνιολογικών Ερευνών, ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε, Γ. Αλεξόπουλος, Γεωργοοικονομολόγος, Δρ. Κοινωνικών Επιστημών

Η Κοινωνική Οικονομία (ή Τρίτος Τομέας) καταλαμβάνει το χώρο μεταξύ του δημόσιου και του συμβατικού ιδιωτικού τομέα. Περιλαμβάνει φορείς που ασκούν οικονομικές ή/και κοινωνικές δραστηριότητες χωρίς να στοχεύουν στο κέρδος επί του κεφαλαίου. Στην Κοινωνική Οικονομία περιλαμβάνονται οι Συνεταιρισμοί, οι Αλληλασφαλιστικοί φορείς, οι Ενώσεις Προσώπων (Σωματεία, κλπ.) και τα Ιδρύματα καθώς και διάφοροι κατά χώρα φορείς που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά (π.χ. αναπτυξιακές εταιρείες). Για τους φορείς αυτούς εξετάζεται η φυσιογνωμία τους, το νομοθετικό πλαίσιο (με κριτική αξιολόγηση), το μέγεθος του Τομέα, η ευρωπαϊκή διάσταση και συνεργασία, η πολιτική που εφαρμόζεται σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ο ρόλος στην πράξη και η συμβολή στην απασχόληση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Μελέτες περιπτώσεων αποτελούν το εργαστηριακό μέρος.

11. Τοπική Ανάπτυξη

Διδάσκων: Θ. Λαμπριανίδης, Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών και Κοινωνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Θεωρίες Περιφερειακής Ανάπτυξης: Περιφερειακή πολιτική. Έννοια της τοπικής ανάπτυξης. Έννοια περιφερειακής ανάπτυξης, δείκτες μέτρησής της. Ερμηνείες της άνισης γεωγραφικής ανάπτυξης, θεωρίες: αυτό-εξισορρόπησης/ ανάπτυξης και ανισορροπίας / υπανάπτυξης.

Η Χωρική Υπόσταση των Παραγωγικών Δραστηριοτήτων: Μηχανισμοί που καθορίζουν τη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις.

Μεταφορές Επικοινωνίες: Η απόσταση ως "τριβή". Μείωση ροών πληθυσμού, εμπορευμάτων και πληροφορίας με την απόσταση. Εξέλιξη των συστημάτων μεταφοράς, τάση εκμηδένισης της απόστασης.

Η Έννοια της Υπαίθρου: Μεταβολές στην έννοια της υπαίθρου. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις για την υπαίθρο. Εμπειρικοί ορισμοί της υπαίθρου. Σχέσεις πόλης – υπαίθρου και οι μεταβολές της στη διάρκεια του χρόνου. Πολιτικές για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Πληθυσμός: Σύνθεση και δομή του πληθυσμού. Αίτια της κατανομής των ανθρώπων στο χώρο, μεταβολές του πληθυσμού. Ο ρόλος της μετανάστευσης.

Οργάνωση του Δικτύου των Οικισμών: Λειτουργίες των οικισμών και σχέσεις μεταξύ τους. Ιεράρχηση και ταξινόμηση των οικισμών.

12. Επιχειρηματικότητα στην Ύπαιθρο

13. Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης και Εφαρμοσμένης Οικονομετρίας

Διδάσκοντες: Π. Λαζαρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α., Ε. Κλωνάρης, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης Γ.Π.Α.

Το μάθημα περιλαμβάνει (α) Σύντομη αναδρομή στις βασικές έννοιες και μεθόδους στατιστικής. (β) Τις μεθόδους απλής και πολλαπλής παλινδρόμησης. (γ) Τα βασικότερα οικονομετρικά προβλήματα (αυτοσυσχέτιση, πολυσυγγραμμικότητα, ετεροσκεδαστικότητα, κλπ). (δ) Ειδικά θέματα οικονομετρίας (ψευδομεταβλητές, υποδείγματα με ποιοτικές ή περιορισμένες εξαρτημένες μεταβλητές). Το κύριο βάρος δίνεται στην εφαρμογή των διαφόρων μεθόδων για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων με τη χρήση οικονομετρικών πακέτων.

14. Ανάλυση Κοινωνικού Κόστους και Οφέλους

15. Χωρική και Περιφερειακή Οικονομική

16. Μέθοδοι Ποσοτικής Ανάλυσης

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Γιδαράκου Ισαβέλλα

Καθηγήτρια, Πτυχίο Γ.Π.Α., Διδακτορικό Γ.Π.Α. στην Αγροτική Ανάπτυξη.

Καζακόπουλος Λεωνίδας

Καθηγητής, Πτυχίο Γεωπονίας ΑΠΘ, MSc στην Κοινωνιολογία και Ph.D. (εξειδίκευση Αγροτική Κοινωνιολογία) Iowa State University, Η.Π.Α.

Κασίμης Χαράλαμπος

Καθηγητής, Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, University of Bradford, Master of Philosophy στην Βιομηχανική Κοινωνιολογία και Ph.D. στην Αγροτική Κοινωνιολογία, University of Bradford, Μεγάλη Βρετανία.

Λαζαρίδης Παναγιώτης

Καθηγητής, Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστήμιο Αθηνών, Master of Arts και Ph.D. Οικονομικών Επιστημών, Concordia University, Η.Π.Α..

Μπεόπουλος Νικόλαος

Καθηγητής, Πτυχίο Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών και κάτοχος των μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών D.E.A. του Université Paris VII της Γαλλίας και διδάκτωρ του ίδιου Πανεπιστημίου. Έχει πραγματοποιήσει μεταδιδακτορικές μετεκπαιδεύσεις στο INRA και στο CNRS της Γαλλίας και στο Πανεπιστήμιο της Γάνδης, του Βελγίου.

Ζωγραφάκης Σταύρος

Επίκουρος Καθηγητής Γ.Π.Α., Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστήμιο Αθηνών, PhD, Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αθηνών.

Καμπάς Αθανάσιος

Επίκουρος Καθηγητής, Πτυχίο Γ.Π.Α., MSc. MAIX , Ph.D. University of Newcastle (εξειδίκευση Οικονομία Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων), Μεγάλη Βρετανία.

Κουτσούρης Αλέξανδρος

Επίκουρος Καθηγητής,, Πτυχίο Γ.Π.Α., MSc. University College Dublin, Ιρλανδία, Διδακτορικό Γ.Π.Α.

Παπαδάς Χρήστος

Επίκουρος Καθηγητής,, Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών Α.Σ.Ο.Ε.Ε., MSc. και Ph.D. (εξειδίκευση στην Αγροτική και Εφαρμοσμένη Οικονομική), University of Minnesota, Η.Π.Α.

Καρανικόλας Παύλος

Επίκουρος Καθηγητής, Πτυχίο Γ.Π.Α., Master στην Περιφερειακή Ανάπτυξη Πάντειο Πανεπιστήμιο, Διδακτορικό Γ.Π.Α..

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ, ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΑΛΛΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

Λαμπριανίδης Θεολόγος

Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Πτυχίο Αρχιτεκτονικής ΑΠΘ, Master of Arts Πανεπιστήμιο Sussex, Μεγάλη Βρετανία, Ph.D. London School of Economics and Political Sciences (εξειδίκευση Οικονομική Γεωγραφία), Μεγάλη Βρετανία.

Σερεμέτης Δημήτριος

Αναπληρωτής Καθηγητής Εφαρμοσμένης Οικονομικής Πανεπιστημίου Αιγαίου,
Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστήμιο Αθηνών και Πανεπιστήμιο Paris X
Nanterre, MSc και PhD Δημόσιας Οικονομίας και Οικονομικού Προγραμματισμού,
Πανεπιστήμιο Paris X Nanterre, Γαλλία.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Διευθυντής του Προγράμματος

Καθηγητής Χ. Κασίμης

Τηλ.: 210-5294718

Φαξ: 210-5294020

e-mail: kasimis@aua.gr

Αναπληρωτής Διευθυντής του Προγράμματος

Καθηγητής Δ. Δαμιανός

Τηλ.: 210-5294897

Φαξ: 210-5294899

e-mail: d.damianos@aua.gr

Μέλη Συντονιστής Επιτροπής

Καθηγήτρια Ι. Καφφέ-Γιδαράκου

Τηλ.: 210-5294715

Φαξ: 210-5294020

e-mail: gidarakou@aua.gr

Επίκουρος Καθηγητής Α. Καμπάς

Τηλ.: 210-5294778

Φαξ: 210-5294764

e-mail: tkampas@aua.gr

Επίκουρος Καθηγητής Στ. Ζωγραφάκης

Τηλ.: 210-5294775

Φαξ: 210-5294899

e-mail: stazog@aua.gr

Γραμματεία Μεταπτυχιακού Προγράμματος

Γραμματέας: Ελίζα Λαζάκη

Τηλ.: 210-5294770

Φαξ: 210-5294779

e-mail: rural.development@aua.gr

Ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.rural_development.aua.gr

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Δ/ση Σπουδών και Φοιτητικής Μέριμνας	210-5294916
Γραφείο Διασύνδεσης – Σταδιοδρομίας	210-5294883
Υπηρεσία Βιβλιοθήκης	210-5294275